

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **JUDr. J. M.**, zastoupen Mgr. Ondřejem Zaorálkem, advokátem, se sídlem Kpt. Vajdy 3046/2, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 9. 2021, č. j. MPSV-2021/159577-923, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 6. 2022, č. j. 18 Ad 41/2021-50,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a rozsudek krajského soudu

[1] Úřad práce České republiky – Krajská pobočka v Ostravě rozhodnutím ze dne 19. 4. 2021, č. j. 258717/21/OT, zamítl žádost žalobce o příspěvek na zvláštní pomůcku ve smyslu § 9 zákona č. 329/2001 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením – digitální čtecí přístroj „OrCam MyEye“ (specifikovanou ve vyhlášce č. 388/2011 Sb.). Vycházel přitom z posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava o zdravotním stavu ze dne 5. 1. 2021, ve kterém posudkový lékař konstatoval, že se u žalobce jedná o těžké postižení zrakových funkcí se ztrátou vidění pravého oka a středně těžkým postižením zrakové ostrosti vidoucího levého oka. Nálezy neprokázaly postižení uvedené v seznamu taxativně vyjmenovaných zdravotních postižení v příloze k zákonu o poskytování dávek, nejde o těžké zrakové postižení uvedené v bodu 2, části I. přílohy zákona o poskytování dávek.

[2] Žalovaný pak nevyhověl odvolání žalobce a prvostupňové rozhodnutí potvrdil rozhodnutím ze dne 30. 9. 2021, č. j. MPSV-2021/159577-923. Vycházel z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě ze dne 6. 8. 2021, který si nechal zpracovat pro účely rozhodnutí o odvolání. V posudku komise konstatovala, že u žalobce absentuje těžké zdravotní postižení uvedené v bodu 2, části I. přílohy k zákonu

o poskytování dávek. Uzavřela, že dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je u žalobce zapříčiněn ztrátou vidění pravého oka a středně těžkou slabozrakostí levého vidoucího oka. Nejedná se o zdravotní postižení charakteru těžkého zrakového postižení dle části I., bodu 2, písm. a) a b) přílohy k zákonu o poskytování dávek odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku žádanou žalobcem - digitální čtecí přístroj pro nevidomé s hlasovým výstupem.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil žalobou podanou u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Shledal posudek posudkové komise úplným a přesvědčivým. Žalovaný tak dle jeho názoru vycházel z dostatečně objektivně zjištěného skutkového stavu. Dále uvedl, že nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku nemá každá osoba s těžkou poruchou zraku, která podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než rok, nýbrž jen taková osoba, která trpí zdravotním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu uvedeným v příloze k zákonu o poskytování dávek, a u níž přiznání příspěvku nevyklučuje zdravotní stav charakterizovaný v téže příloze. Jejich výčet je přitom formulován uzavřeně. Příspěvek na zvláštní pomůcku je pak poskytován osobám naplňujícím indikace specifikované v příloze zákona. Zařazení konkrétního zdravotního postižení do zákonem vymezeného rozsahu je pak oprávněn učinit pouze lékař okresní správy sociálního zabezpečení a ve druhém stupni posudková komise MPSV, jejichž odborně medicínskými závěry je vázán jak správní orgán, tak i soud. Krajský soud tak uzavřel, že zákon neumožňuje uvážení při posouzení, komu lze poskytnout příspěvek na zdravotní pomůcku.

[4] Krajský soud v posuzovaném případě neshledal v postupu žalovaného ani porušení čl. 5 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Aplikovaná právní úprava v souzené věci je taxativní a nepředpokládá použití analogie či principu srovnatelnosti zdravotních postižení. Zdravotní stav žalobce byl v předchozím správním řízení řádně zjištěn a posouzen. Neshledal ani diskriminaci žalobce v tom, že byl vyloučen z poskytnutí příspěvku.

II. Důvody kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Nesouhlasil s posouzením krajského soudu stran dostatečně zjištěného skutkového stavu. Intenzita poškození stěžovatelova zraku měla být posuzována ve vztahu k jeho schopnosti číst. Dle jeho názoru je faktickou diskriminací situace, kdy je přístupováno rozdílně vůči osobám, které nemají schopnost číst, ale stupeň jejich zrakového postižení nedosahuje dostatečného stupně. Stěžovatel je tedy znevýhodněn vůči osobám oboustranně slepým, které by měly na čtecí zařízení nárok, ačkoliv jejich schopnost číst je stejná. Zákonnou úpravu pak považuje za diskriminační, jelikož osoby méně zrakově postižené, které však také číst nemohou, na příspěvek nedosáhnou.

[7] Taktéž nesouhlasí s hodnocením svého zdravotního stavu posudkovou komisí, ten dle názoru stěžovatele neodpovídá objektivní skutečnosti. Krajský soud toleroval postup

pokračování

správních orgánů v rozporu s čl. 5 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (vyhlášena pod č. 10/2010 Sb. m. s.), neboť dle jeho názoru splňuje podmínky pro přiznání příspěvku. Pro rozpor s čl. 5 navrhl, aby Nejvyšší správní soud předložil věc Ústavnímu soudu postupem podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační setrval na svých předchozích závěrech a ztotožnil se s hodnocením soudu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou a jedná se o kasační stížnost, která je ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a s. ř. s. přijatelná tehdy, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Podrobněji se podstatou institutu přijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž dovodil, že o přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] Kasační stížnost není přijatelná.

[11] Rozsudek krajského soudu je přezkoumatelný a náležitě odůvodněný, přičemž závěry v něm obsažené se nikterak nevymykají z ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu. Soud vycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu a řádně se zabýval všemi žalobními body.

[12] Stěžovatel napadal v kasační stížnosti především závěry posudkové komise, která posuzovala jeho zdravotní stav, a diskriminační povahu zákona o poskytování dávek.

[13] K těmto námitkám kasační soud předesílá, že posudek posudkové komise je v přezkumném soudním řízení, ve kterém soud posuzuje zdravotní stav účastníka pro účely poskytování sociálního zabezpečení, stěžejním důkazem, na nějž je správní soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi a své posudkové závěry náležitě odůvodnila tak, aby byly přesvědčivé i pro soud, který nemá (a ani nemůže mít) odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení zdravotního stavu závisí (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82, č. 526/2005 Sb. NSS, a ze dne 14. 12. 2017, č. j. 5 Ads 158/2016-57). Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této odborné otázce sám (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004-58, ze dne

30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009 - 46; či ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20). Ačkoli se citovaná judikatura vztahuje zejména k žádostem o invalidní důchod, uplatňuje se i v projednávané věci shodný mechanismus posuzování zdravotního stavu (nejprve posudkovým lékařem, následně posudkovou komisí MPSV), a tyto závěry tak lze převzít (viz rozsudek ze dne 14. 9. 2022, č. j. 10 Ads 360/2020-63).

[14] Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad uvedených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na svůj mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (srov. např. již shora uvedený rozsudek č. j. 6 Ads 11/2013-20, či rozsudek ze dne 24. 2. 2004, č. j. 5 Ads 49/2003-136).

[15] Jak soud uvedl výše, požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy.

[16] Krajský soud v napadeném rozsudku zcela přesvědčivě popsal, jak hodnotil ve spise obsažené odborné podklady, zejména pak posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, který hodnotil s ohledem na stěžovatelem předložené zdravotnické zprávy.

[17] Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem uzavírá, že žalovaný vzal v úvahu všechny odborné podklady založené ve spise, které vzájemně poměřoval a hodnotil. Přezkoumatelným způsobem pak odůvodnil své závěry. Posudek shledal krajský soud i Nejvyšší správní soud úplným, přesvědčivým a správným ve smyslu opakovaně zmíněného rozsudku č. j. 6 Ads 11/2013-20. Jak krajský soud tak žalovaný vycházeli z objektivně zjištěného skutkového stavu.

[18] Dále stěžovatel namítal diskriminační charakter právní úpravy poskytování příspěvků, jelikož zakládá rozdílné zacházení s osobami, které nemohou číst, ale charakter jejich zrakového postižení je rozdílný.

[19] Nejvyšší správní soud si je vědom závažnosti stěžovatelova zdravotního stavu a rozumí jím pociťované tvrdosti aplikace zákona na jeho situaci. Nicméně zákon mu v nyní posuzovaném případě nedává možnost věc posoudit odlišně. Krajský soud správně uvedl, že zákon obsahuje taxativní výčet (od něhož se nelze odchýlit) postižení, při kterých lze požadovaný příspěvek poskytnout (například také rozsudek ze dne 16. 6. 2016, č. j. 4 Ads 51/2016-2016). Kasační soud však dlouhodobě judikuje, že nepovažuje aplikovaná ustanovení zákona za neústavní. Míra uvážení zákonodárce, jakou dávku a za jakých podmínek poskytnout, je v důsledku specifické povahy sociálních práv (která podléhají politickému uvážení) širší než u základních lidských a politických práv (srov. např. rozsudek ze dne 1. 2. 2017, č. j. 1 Ads 269/2016-30, ze dne 16. 9. 2021, č. j. 5 Ads 307/2018-71, ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Ads 268/2017-28, nebo ze dne 13. 5. 2021,

pokračování

č. j. 9 Ads 243/2019-40; dále také nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 5. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 1/08, č. 251/2008 Sb., ze dne 24. 4. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 54/10, č. 186/2012 Sb.). Je proto v pravomoci zákonodárce, aby rozsah poskytování sociálního zabezpečení vymezil v zákoně, přičemž není nutné, aby sociální dávky byly poskytovány ve všech myslitelných situacích (k tomu srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 187/2015-26).

[20] S ohledem na výše uvedené závěry ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu pak soud konstatuje, že krajský soud nepostupoval v rozporu s čl. 5 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením.

[21] Nad rámec projednávané věci Nejvyšší správní soud připomíná, že ačkoliv stěžovateli žalovaný nepřiznal příspěvek na digitální čtecí přístroj pro nevidomé, neboť ten náleží pouze osobám s těžkým zrakovým postižením dle části I., bodu 2, písm. a) a b) přílohy k zákonu o poskytování dávek, není zcela vyloučen ze systému sociální pomoci. Jak uvedl také krajský soud, mohl by mít nárok na jiné zvláštní pomůcky uvedené ve vyhlášce č. 388/2011 Sb., určené pro osoby se zrakovým postižením specifikovaným v písm. c) a d) bodu 2, přílohy I. k zákonu o poskytování dávek.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele – nejedná se o otázku, která dosud nebyla řešena judikaturou, byla řešena rozdílně, případně vyžadovala učinit judikaturní odklon, a nejde ani o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto podanou kasační stížnost v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[23] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 a odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nemá však právo na náhradu řízení podle § 60 odst. 2 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. listopadu 2022

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu